

szembesülve a kifogásorientált emberek kiindulási hozzáállása a problémától való elfordulás, vagyis elmerülés abban, milyen borzasztó, hogy a probléma előállt és ezért ki mindenki hibás, másrészt annak megmagyarázásában (saját maguk és a külvilág számára), hogy ezzel a problémával miért nem kell foglalkozni, vagy miért nehéz vagy éppenséggel lehetetlen megoldani. A megoldásorientált emberek az ilyen problémákban izgalmas kihívást látnak, lehetőséget a fejlődésre, a kreatív gondolkodásra... Ultra-szocializáltságunk okán a kifogásorientáltság tömegpszichózis-ként tud megjelenni egy csoportban, létrehozva a kollektív nyavalygás öngerjesztő bűvöletét. Elképesztően sok múlik azon, hogy ilyen esetekben legyen valaki, aki a bölcsességével és a személyes tekintélyével képes ezt a folyamatot átfordítani abba, amibe kell: a kollektív megoldásorientáltságba.” (411. o.)

A szerző rendkívül gazdag kutatói léte során átélte és reményei szerint többé-kevésbé elkerülte a kutatókat gyakorta fenyegető „mentális csapdákat”. Ezeket (mint például: „ne-keress-tovább szindróma”, „kezdeti hit szindróma”, „emotikus heurisztika”, „a tudás prepublikációs illúziója” stb.) a szerző egy nagyszabású, sok társszerzős, angol nyelven megjelent könyvben írta le, illetve szerkesztette össze (Anthropic Awareness, Elsevier, 2015). A könyv utóhatása várakozáson felüli, szemléletformáló impaktja kiemelkedő: számos konferenciaelőadás, hivatkozás, kutatók személyes megkeresései stb.

Csaba szól még az intenzív sportról, valamint hobbjáról, a vadászakutya munkakutya-kiképzésről; ezen a téren nemzetközi szintű versenyeredményei vannak. Elvégezte a bírói tanfolyamot is, hogy szakszerűen tudja kutyáit felkészíteni a versenyekre.

Zeneszeretetét a családból hozta. Amatőr szinten szaxofonozik. Tanúsíthatom, hogy előadása élvezhető élményszámba megy. Mint mindenben, itt is törekszik a tőle telhető tökéletesre.

A tudománytól nem idegen a humor. Hadd zárjam könyvismertetésemet egy humoros eseménnyel, egyben utalva Csaba családjára is. Tudományos elismerései egyikeként 2005-ben Akadémiai Díjat kapott. Idézünk a könyvből: „... ez némi sajtóvisszhanggal is járt. Ennek részeként behívtak az egyik legnagyobb hazai tévéadó székházába, ahol élő adásban kellett valamit mondanom arról, hogy milyen szakmai munkára kaptam ezt a díjat. Eléggé megszeppenve, de azért lelkesen magyaráztam a riporterek éppen a vinpocetin példáján, hogy mennyire fontos a molekulák térbeli, azaz háromdimenziós szerkezetét ismerni és hogy én ilyen problémákon dolgozom a Richterben. A riporter ezen láthatóan elgondolkodott. Úgy éreztem, hogy most valamiféle megvilágosodási folyamaton megy keresztül. Azt mondta: »Hú, ez tényleg nagyon érdekes, most tanultam valami fontosat! De akkor mondja meg kérem, hogy ha a háromdimenziós vinpocetinből gyártják a Cavintont, akkor mit gyártanak a kétdimenziós vinpocetinből?« Nos, úgy látszik, tévedtem a megvilágosodási folyamatot illetően. Akkor ott, élő adásban, ez az egyik leginkább zavarba ejtő pillanat volt, amit valaha átéltem. Már fogalmam sincs, hogy mit válaszoltam, valamit hebegtem-habogtam. Az adás után elmeséltem a páromnak a történetet, aki azt mondta, erre az lett volna a frappáns válasz a részemről, hogy a kétdimenziós vinpocetinből csináljuk a Cavinton tapaszos kiszerezését.” (300. o.)

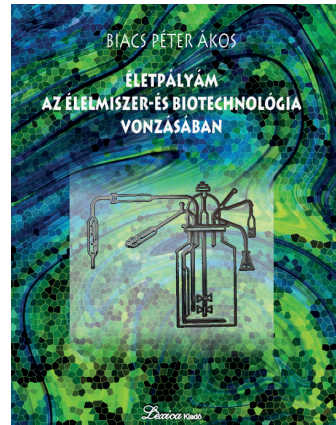
Ajánlom a könyvet a természettudományos kutatás iránt némi affinitást érzőknek. Ifj. Szántay Csaba életében nem egy könnyed, az életet lazán vevő ember gondolatait, mindennapjait ismerheti meg az olvasó, hanem egy kivételes ember osztja meg velünk életének pillanatait, filozófiai mélységű és nagyon eredeti gondolatait, melyekből életre szóló tanulságokat és ahaélmé-

nyeket meríthetünk a kutatás világára és saját életünkre vonatkozóan is. A könyv komplex, árnyalt mondandóit nemcsak befogadni, hanem *felfedezni* kell, ami itt-ott – a szerző által szándékoltt módon – intellektuálisan megdolgoztatja az olvasót. Éppen ezekben a mélységekben rejlik a könyv egyik értéke, különlegessége és szépsége...

Kiss Tamás

Szerencsés, gazdag életút

Biacs Péter Ákos: Életpályám az élelmiszer- és biotechnológia vonzásában. Lexica Kiadó, 2021

Biacs Péter Ákos életrajzi könyve 2021 májusában jelent meg a Magyar Tudósok sorozat legújabb tagjaként, egy évvel a szerző 80. születésnapját követően.

A bevezető részben a szerző megvallja, hogy tanár és író nagyapja nyomdokait követve elérkezettnek látta az időt, hogy életkorának jelentős kerek évfordulójához érve papírra vesse gazdag életútjának alakulását. Ha a koronavírus-járványnak

lehet kényszerű pozitív hozadéka, akkor ennek a könyvek az elkészülte ezek közé tartozik.

A 137 számozott oldalt tartalmazó kis alakú könyv sok képpel illusztrált, könnyen olvasható, gördülékeny stílusban íródott, így az olvasót magával ragadva szinte egy lendülettel végigolvasható a történet.

A szerző életútjának fontosabb állomásait három fő témakör köré csoportosította. Az első a gyermekkorát és iskolai tanulmányainak helyszíneit mutatja be élvezetes regénybe illő módon, sok önkritikus megjegyzéssel. Akik szintén az említett intézményekben tanultak, felidézhetik a hasonló emlékeiket. A második fő témakörben a munkahelyeit mutatja be. Szinte követni is nehéz, hogy kíváncsiságának és sokoldalúságának köszönhetően hogyan jutott előre szakmájában gyári mérnökként indulva, egyetemi oktatóként folytatva, majd kutatóintézetet vezetve és még a minisztériumot is megjárva. Harmadik fő témakörként szakmai közéleti tevékenységének sokoldalú vonásait mutatja be, ami szintén irigylésre méltó elismertséget mutat. Számos hazai és nemzetközi szervezetben töltött be vezető szerepet. Feladatainak ismertetése során sok érdekes háttértörténetet ismerhet meg az olvasó.

Ami talán a szerzőt ismerők számára is újdonsáértékű lehet, az a vitorlás sport és a zene iránti elkötelezettsége. Természetesen mindkettő esetén bemutatja azokat a családi gyökereket, amelyek kikerülhetlenné tették a sport és a zene felé való vonzódását és aktív művelését.

A könyv utolsó oldalain a szerző összefoglalja a hivatásával és a családdal kapcsolatos alapvető gondolatait, amiből kiderül, hogy igen szerencsés, sokrétű, gazdag és boldog életutat tudhat magáénak, mind a szakmai, mind a magánéletét illetően.

Az életrajzi könyv nemcsak a szerző barátai, munkatársai és tanítványai számára lehet kedves emlékeket idéző olvasmány, hanem minden érdeklődőnek kellemes és tanulságos időtöltést nyújthat.

Simonné Sarkadi Livia